

Salatalık Yetiştiriciliğinin Sessiz Tehdidi: Geniş Akar (Polyphagotarsonemus latus)

[Sitede İncele & Sipariş Ver](#)

Değerli üreticilerimiz ve tarım sektörü paydaşları,

Salatalık, dünya genelinde ve ülkemizde önemli bir sebze ürünüdür. Özellikle sera koşullarında yıl boyunca üretimi yapılan bu değerli bitki, yüksek verim potansiyeli ve ekonomik getirisi ile dikkat çekmektedir. Ancak, modern tarım uygulamalarının getirdiği yoğun yetiştiricilik, beraberinde çeşitli bitki sağlığı sorunlarını da getirmektedir. Bu sorunların başında, gözle zor görülen ancak yıkıcı etkilere

sahip olabilen zararlı organizmalar gelmektedir. Bu makalemizde, salatalık yetiştiriciliğinde karşılaşılan en sinsi ve tehlikeli zararlılardan biri olan Geniş Akar (*Polyphagotarsonemus latus*) ve onunla mücadele yöntemlerini, bir Ziraat Mühendisi uzmanlığıyla en ince ayrıntısına kadar ele alacağız.

Kıbrıs'ın Polis Chrysochous bölgesindeki bir serada 17 Aralık 2025 tarihinde yapılan gözlemede, salatalık meyvelerinde Geniş Akar'ın (*Polyphagotarsonemus latus*) tipik zararlarının tespit edildiği rapor edilmiştir. Bu durum, zararlının coğrafi yayılımı ve yılın farklı dönemlerindeki aktivitesi hakkında önemli bir örnek teşkil etmektedir. Bu gözlem, bizlere bu mikro-zararlının ne denli yaygın ve sürekli bir tehdit olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır.

Geniş Akar (*Polyphagotarsonemus latus*): Sessiz ve Yıkıcı Bir Tehdit

Geniş Akar, Latince adıyla *Polyphagotarsonemus latus*, Tarsonemidae familyasına ait mikroskobik boyutlarda bir akardır. Boyutları 0.15-0.25 mm arasında değiştiği için çıplak gözle fark edilmesi oldukça zordur. Genellikle genç yaprakların alt yüzeylerinde, büyüme noktalarında, çiçeklerde ve meyve yüzeylerinde bulunur. Renkleri şeffaf veya soluk sarımsı-yeşildir. Hızlı üreme yetenekleri ve kısa yaşam döngüleri sayesinde, uygun koşullarda popülasyonları çok kısa sürede patlama yapabilir.

Yaşam Döngüsü ve Biyolojisi

- **Yumurta:** Dişi akarlar, genellikle yaprakların alt yüzeylerine veya meyve yüzeylerine parlak, elips şeklinde, şeffaf yumurtalar bırakır. Bu yumurtaların yüzeyinde karakteristik beyaz noktacıklar bulunur.
- **Larva:** Yumurtadan çıkan larvalar, altı bacaklıdır ve beslenmeye başlar. Birkaç gün içinde gelişimlerini tamamlar.
- **Pupa (Dinlenme Dönemi):** Larva dönemi sonunda, akarlar bir dinlenme evresine girer. Bu evre, genellikle yaprak kıvrımlarında veya bitkinin korunaklı diğer bölgelerinde gerçekleşir. Erkek akarlar, bu dinlenme evresindeki dişilere ilgi gösterir ve çiftleşme için beklerler.
- **Ergin:** Ergin dişi ve erkek akarlar yaklaşık 1-2 hafta yaşar. Dişiler günde ortalama 2-3 yumurta bırakabilir ve yaşamları boyunca 30-50 yumurta üretebilir. Optimal sıcaklık ve nem koşullarında (25-30°C ve %80-90 nem), bir yaşam döngüsü sadece 4-7 gün sürebilir. Bu hızlı döngü, popülasyon artışının ne denli hızlı olabileceğini göstermektedir.

Salatalıkta Geniş Akar Zararı: Belirtiler ve Etkileri

Geniş Akar'ın salatalık bitkisinde neden olduğu zararlar, genellikle ilk bakışta başka fizyolojik bozukluklar veya hastalıklarla karıştırılabilir. Bu nedenle doğru teşhis, etkili mücadele için hayati öneme sahiptir. Akarlar, bitki hücrelerinin içeriğini emerek beslenirler ve bu beslenme sırasında salgıladıkları toksik maddeler bitkide ciddi deformasyonlara yol açar.

Yaprak ve Sürgünlerdeki Zararlar

- **Büyüme Noktası Deformasyonu:** En belirgin ve ilk görülen belirtilerden biri, genç yaprakların ve büyüme noktalarının sertleşmesi, kıvrılması ve deforme olmasıdır. Genç sürgünler bodur kalır, gelişimleri durur.
- **Yaprakta Bronzlaşma ve Parlaklık:** Yaprakların alt yüzeyleri parlak, yağlı bir görünüm kazanır. İleri aşamalarda yapraklar bronzlaşır veya morumsu bir renk alır.
- **Yaprak Kenarlarında Kıvrılma:** Genç yaprakların kenarları aşağıya doğru kıvrılır, kaşıklaşmış bir görünüm alabilir.
  - **Bodur Büyüme:** Genel bitki gelişimi yavaşlar veya tamamen durur.

Meyve ve Çiçeklerdeki Zararlar

- **Meyve Deformasyonu:** Salatalık meyveleri, Geniş Akar zararı nedeniyle şekilsiz, eğri büğrü veya buruşuk bir görünüm alır. Meyvenin büyümesi durabilir.
- **Meyve Yüzeyinde Paslanma (Russeting):** Meyve kabuğu üzerinde kahverengi, pürüzlü, pas benzeri lekeler oluşur. Bu durum, meyvenin pazar değerini tamamen düşürür.
- **Çiçek Dökülmesi ve Kısırlaşma:** Çiçeklerdeki zararlar, çiçek dökülmesine veya çiçeklerin döllenememesine yol açarak hasat verimini doğrudan etkiler.
- **Renk Değişimi:** Meyvelerde ve çiçeklerde normalden farklı, düzensiz renklenmeler görülebilir.

Bu zararların sonucunda, salatalıkta hem verim hem de ürün kalitesi önemli ölçüde düşer. Ağır enfeksiyonlarda, bitki tamamen üretime kapanabilir.

Teşhis ve Erken Tespit: Gözden Kaçırmayın!

Geniş Akar'ın mikroskobik boyutu nedeniyle teşhisi zordur. Genellikle zararın belirginleştiği aşamalarda fark edilir ki bu da mücadeleyi zorlaştırır. Erken teşhis için aşağıdaki yöntemler

kullanılabilir:

- **Büyüteç veya Mikroskop Kullanımı:** Şüpheli genç yaprakları, büyüme uçlarını veya meyve yüzeylerini en az 10x, tercihen 20x veya daha yüksek büyütmeli bir el büyüteci veya stereo mikroskop altında incelemek gerekir. Akarlar, yumurtaları ve dinlenme evreleri bu şekilde tespit edilebilir.

- **Düzenli Gözlem (Scouting):** Özellikle sera ortamında, bitkilerin büyüme noktaları, genç yapraklar ve yeni oluşan meyveler düzenli olarak kontrol edilmelidir.

- **Belirti Takibi:** Yukarıda bahsedilen deformasyon, bronzlaşma ve paslanma gibi belirtiler görüldüğünde, hemen detaylı inceleme yapılmalıdır.

Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Stratejileri

Geniş Akar ile mücadelede en etkili yaklaşım, tek bir yönteme bağlı kalmak yerine, kültürel, biyolojik ve kimyasal mücadele yöntemlerini bir arada kullanarak entegre bir strateji uygulamaktır. Bu yaklaşım, hem zararlının kontrolünü sağlar hem de çevreye ve insan sağlığına verilen zararı minimize eder.

1. Kültürel Önlemler

- **Sera Hijyeni:** Fide dikiminden önce seranın dezenfekte edilmesi, eski bitki artıkları ve yabancı otların temizlenmesi esastır.

- **Sağlıklı Fide Kullanımı:** Hastaliksız ve zararlılardan arındırılmış, sertifikalı fide kullanımı, enfeksiyon riskini baştan azaltır. Yeni fideler seraya alınmadan önce karantina altında tutulmalı ve kontrol edilmelidir.
- **Yabancı Ot Mücadelesi:** Yabancı otlar, Geniş Akar için alternatif konukçu olabilir. Sera içi ve çevresindeki yabancı otların düzenli olarak temizlenmesi önemlidir.
- **Uygun Ortam Koşulları:** Geniş Akar, yüksek nem ve sıcaklıkları sever. Sera içi sıcaklık ve nemin optimal seviyelerde tutulması, havalandırmanın iyi yapılması popülasyon gelişimini olumsuz etkileyebilir.
- **Budama ve Temizlik:** Zarar görmüş yapraklar, sürgünler ve meyveler dikkatlice toplanarak seradan uzaklaştırılmalı ve imha edilmelidir. Bu, zararlı popülasyonunu düşürmeye yardımcı olur.

2. Biyolojik Mücadele

Biyolojik mücadele, Geniş Akar kontrolünde sürdürülebilir ve çevre dostu bir yaklaşımdır. Özellikle sera ortamında oldukça başarılı sonuçlar vermektedir.

- **Predatör Akarlar:** Geniş Akar'ın en önemli doğal düşmanları, avcı akarlardır. Özellikle *Amblyseius swirskii* ve *Neoseiulus cucumeris* gibi predatör akarlar, Geniş Akar yumurtalarını, larvalarını ve nimflerini avlayarak popülasyonlarını baskı altında tutar. Bu avcı akarlar, düzenli aralıklarla bitkilere salınarak bir denge oluşturulması hedeflenir.
- **Uygulama Zamanlaması:** Predatör akarların salımı, zararlının ilk belirtileri görülmeye başladığında veya hatta önleyici olarak yapılmalıdır. Popülasyon çok yükseldiğinde, biyolojik

mücadele tek başına yeterli olmayabilir.

3. Kimyasal Mücadele

Kimyasal mücadele, biyolojik ve kültürel yöntemlerin yetersiz kaldığı veya zararlı popülasyonunun kritik seviyelere ulaştığı durumlarda son çare olarak düşünülmelidir. Ancak, Geniş Akar'a karşı kullanılan akarisitlerin seçimi ve uygulanması büyük önem taşır.

- **Doğru Akarisit Seçimi:** Geniş Akar'a etkili, ruhsatlı ve kalıntı sorunu yaratmayacak akarisitler tercih edilmelidir. Etken madde rotasyonu, direnç gelişimini önlemek için kritik öneme sahiptir. Aynı etken maddeye sahip ilaçlar üst üste kullanılmamalıdır.
- **Uygulama Tekniği:** Geniş Akar, genellikle yaprakların alt yüzeylerinde ve bitkinin korunaklı bölgelerinde bulunduğu için, ilaçlamanın çok iyi bir kaplama sağlayacak şekilde yapılması gerekmektedir. Özellikle büyüme noktaları ve genç yapraklar hedef alınmalıdır.
- **Güvenlik ve Kalıntı:** İlaçlama öncesinde ve sonrasında ürünün hasat süresi (PHİ - Son İlaçlama ile Hasat Arasındaki Süre) ve güvenlik talimatlarına kesinlikle uyulmalıdır. Kişisel koruyucu ekipman kullanımı zorunludur.
- **Organik Çözümler:** Kükürt bazlı preparatlar, neem yağı ve insektisit sabunlar gibi organik ilaçlama seçenekleri de erken dönem enfeksiyonlarda veya entegre programların bir parçası olarak kullanılabilir.

Önleme: Her Zaman Tedaviden Daha İyidir

Her zararlıda olduğu gibi, Geniş Akar mücadelesinde de önleyici tedbirler büyük önem taşır. Sera girişlerine yapışkan tuzaklar asmak, dışarıdan gelebilecek zararlıları engellemek için çift kapı sistemleri kullanmak, işçilerin ve ziyaretçilerin hijyenine dikkat etmek gibi uygulamalar, zararlının seraya girişini ve yayılmasını önlemede kritik rol oynar.

Ekonomik Etkisi

Geniş Akar'ın neden olduğu verim kaybı, kalite düşüşü ve mücadele maliyetleri, üreticiler için önemli ekonomik kayıplara yol açar. Deforme olmuş, paslanmış veya küçük kalmış salatalık meyveleri, pazar değerini kaybeder ve çoğu zaman satılamaz hale gelir. Bu durum, üreticinin emeğinin boşa gitmesine ve ciddi gelir kaybına neden olur. Bu yüzden, Geniş Akar'ın kontrolü, sürdürülebilir ve karlı salatalık yetiştiriciliği için vazgeçilmezdir.

Sonuç

Salatalık yetiştiriciliğinde Geniş Akar (*Polyphagotarsonemus latus*) ile mücadele, dikkat, bilgi ve sürekli izleme gerektiren karmaşık bir süreçtir. Mikroskobik boyutları ve hızlı üreme yetenekleri sayesinde hızla yayılan bu zararlı, bitkilerde ciddi deformasyonlara ve ekonomik kayıplara yol açabilir. Başarılı bir mücadele için, kültürel önlemler, biyolojik kontrol ajanlarının kullanımı ve gerektiğinde doğru kimyasal uygulamaların entegre bir şekilde yürütülmesi esastır. Erken teşhis, düzenli gözlem ve doğru stratejilerle, salatalık seralarınızı bu sinsi düşmandan koruyabilir, kaliteli ve verimli bir hasat elde edebilirsiniz. Unutmayın, bitki sağlığı, sürdürülebilir tarımın temelidir.

Uzman Tavsiyesi: HPA Plus ile Maksimum Bitki Koruması

Fide ve bitkilerinizin en kritik gelişim aşamalarında karşılaştıkları en büyük risk, topraktan ve sera yüzeylerinden bulaşan patojenlerdir (mantar, bakteri, virüs). Üreticilerimize, üretim alanlarını ve ekipmanlarını hastalıklardan korumak için **HPA Plus Ortam ve Yüzey Dezenfektanı** kullanmalarını şiddetle öneriyoruz.

✓ Başlıca Faydaları

- Tüm zararlı mikroorganizmalara karşı %100 etkinlik
- Uygulama sonrası 20+ saat aktif koruma sağlar
  - Kök çürüklüğünü büyük ölçüde önler
- Verim kaybını azaltır, ürün kalitesini artırır

- Sera demir aksamı ve sulama borularında paslanma (korozyon) yapmaz

Güçlü Etken Maddeler

- %15 Hidrojen Peroksit: Hücre duvarlarını parçalar
- %15 Alkol Benzen Sülfonik Asit: Organik kirliliği etkili şekilde çözer
- %10 İzopropil Alkol + %5 Salisilik Asit: Ekstra güçlü dezenfeksiyon
- %10 Bağlayıcı Enzimler: Uzun süre kalıcılık sağlar

Doğa dostu formül: Kullanımdan sonra yalnızca su ve oksijene dönüşür, bitki ve toprağa zehirli kalıntı bırakmaz.

[HPA Plus 5 LT İncele ve Satın Al →](#)

Türkiye'nin Dört Bir Yanına Güvenilir Tarım Tedariği

fidebahcesi.com, 2015 yılından bu yana Türkiye'nin dört bir yanına kaliteli fide, tohum ve tarım sarf malzemesi tedariği yapan köklü ve güvenilir bir firmadır.

Antalya merkezli olarak başlayan yolculuğumuzda, bugün Türkiye'nin her bölgesindeki üreticilere hızlı, güvenilir ve kesintisiz hizmet sunuyoruz. Ülkemizin her köşesindeki seralara, tarlalara, bahçelere ve modern tarım işletmelerine aynı özen ve kaliteyle ulaşıyoruz.

Alanında uzman profesyonel ziraat mühendislerimizle birlikte hareket ediyor; her bir fide ve tohumun sağlıklı, sertifikalı ve yüksek verimli olmasına büyük özen gösteriyoruz. Ürünlerimiz modern seralarda kontrollü koşullarda üretiliyor, en iyi tohumlar ve sarf malzemeleri seçilerek siz değerli üreticilerimize ulaştırılıyor.

Kaliteden asla ödün vermiyoruz, her siparişte aynı titizliği gösteriyoruz.

Üreticilerimizin ihtiyaç duyduğu her ürünü en doğru şekilde temin etmek için sürekli Ar-Ge ve saha çalışmaları yürütüyoruz.

Müşteri memnuniyetini her şeyin üstünde tutuyor, sipariştten teslimata kadar olan tüm süreçte %100 güvenilirlik ve şeffaflık sağlıyoruz. Hızlı kargo seçenekleri, doğru ürün garantisi, zamanında teslimat ve ihtiyaç duyduğunuz her an teknik destek ile yanınızdayız. Amacımız sadece ürün tedarik etmek değil; sizin bereketli hasatlar

elde etmenize, maliyetlerinizi düşürmenize ve tarımsal başarınızı uzun vadeli olarak güçlendirmenize katkıda bulunmaktadır. Her üreticinin başarısı bizim başarımızdır.

fidebahcesi.com olarak kaliteli fide ve tohum anlayışımızı, profesyonel ziraat desteğiyle birleştirerek Türkiye tarımına değer katmaya devam ediyoruz. Siz de kaliteli üretim ve güvenilir tedarik zinciri arıyorsanız, doğru yerdesiniz. Bize güvenin, hasadınızda farkı görün.

fidebahcesi.com'u Keşfet →

[instagram.com/fidebahcesi](https://www.instagram.com/fidebahcesi)

0545 843 20 12